

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО ВАЛЮТНОГО КУРСУ

Куксов О.

Національний університет харчових технологій

Організація бухгалтерського обліку — це процес, який полягає у створенні бухгалтерського обліку, його модернізації, зміни на підприємстві, в установі. Процес вимагає від бухгалтера високих професійних навичок і знань, проявлення якостей менеджера. В умовах нестабільного валютного курсу процес організації бухгалтерського обліку вимагає більшої уваги, вмінь й сил.

Розглянемо вплив змін валютних курсів та особливості фінансової звітності в умовах гіперінфляції. МСБО-21 «Вплив змін валютних курсів» [1] застосовують у випадках, коли валютний курс змінюється, що характерно для абсолютної більшості світових валют.

МСБО-21 рекомендує застосовувати цей стандарт в обліку операцій та залишків в іноземних валютах(окрім сфер застосування МСФЗ-9 «Фінансові інструменти»), при переведенні результатів та фінансового стану суб'єкта господарювання у валюту подання.

Виникає питання відображення первісного визнання у функціональній валюті, тобто валюта основного економічного середовища, у якому суб'єкт господарювання здійснює свою діяльність. Необхідно застосовувати курс «спот» між функціональною валютою та іноземною валютою на дату операції. Існують питання визначення курсової різниці та переоцінки монетарних та немонетарних статей бухгалтерського балансу.

Варто зазначити, що вітчизняне законодавство розглядає питання курсових різниць у П(с)БО-21 [2]. Нещодавні зміни внесені до цього стандарту визначають шляхи відображення монетарних та немонетарних статей, а саме: монетарні статті в іноземній валюті відображаються з використанням валютного курсу на кінець дня дати балансу; немонетарні статті, які відображені за історичною собіва-

ртістю і зарахування яких до балансу пов'язано з операцією в іноземній валюті, відображаються за валютним курсом на початок дня дати здійснення операції; немонетарні статті за справедливою вартістю в іноземній валюті відображаються за валютним курсом на початок дня дати визначення цієї справедливої вартості.

Регулюється детально питання відображення курсових різниць, але найважливіше питання, це визначення окремих монетарних та немонетарних статей. Зазначимо, МСБО-29 визначає монетарні статті не перераховуються, оскільки вони вже виражені в одиниці виміру на кінець звітного періоду. Активи і зобов'язання, що індексуються відповідно до змін цін (наприклад, індексовані облігації або позики) коригуються згідно з цим індексом з метою визначення суми, не сплаченої за станом на кінець звітного періоду. Ці статті відображаються за цією скоригованою сумою в перерахованому звіті про фінансовий стан. Усі інші активи і зобов'язання є немонетарними. Деякі немонетарні статті відображаються за сумами, що діють на кінець звітного періоду, такі як чиста вартість реалізації та справедлива вартість. Тому вони не перераховуються. Усі інші немонетарні активи і зобов'язання перераховуються.

Однак, на сьогоднішній день, для міжнародних компаній замало використовувати лише МСБО-21. На жаль в Україні виникла необхідність застосування МСБО-29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції» [3]. Відповісти чи існує в Україні гіперінфляція допомагає пункт 3 МСБО-29, що визначає економічні характеристики гіперінфляційного середовища, а саме: основна маса населення віддає перевагу збереженню своїх цінностей у формі немонетарних активів або у відносно стабільній іноземній валюті. Суми, утримувані в національній валюті, негайно інвестуються для збереження купівельної спроможності; основна маса населення розглядає грошові суми не в національній грошовій одиниці, а у відносно стабільній іноземній валюті. Ціни можуть також наводитися в цій валюті; продаж та придбання на умовах відстрочки платежу здійснюється за цінами, які компенсують очікувану втрату купівельної спроможності протягом періоду відстрочки платежу, навіть якщо цей строк є коротким; відсоткові ставки, заробітна плата та ціни індексуються згідно індексу цін; кумулятивний рівень інфляції за трирічний період наближається до 100% або перевищує цей рівень.

Згідно вищезгаданих характеристик, відзначимо, що Україна на жаль має декілька ознак гіперінфляції. Експерти із компанії KPMG зазначають якщо валюта гіперінфляційною економіки, є підходящою функціональною валютою, слід використовувати саме її, а не іншу стабільну валюту на відміну від Загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку США[4].

Отже, організація бухгалтерського обліку в умовах нестабільного валютного курсу вимагає від бухгалтера високого рівня теоретичних знань, а також вміння їх практично застосовувати. Питання, що відноситься до монетарних або немонетарних статей й досі слугують питанням спорів, й не є точно визначеними як міжнародними, так й вітчизняними стандартами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції»

4. Практика гиперинфлирования финансовой отчетности:МСФО (IAS) 29 «Финансовая отчетность в условиях гиперинфляции». // [Electronic source] // <https://www.kpmg.com/ВУ/ru/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Press%20Releases/Documents/%D0%9C%D0%A1%D0%A4%D0%9E%2029.pdf>

Науковий керівник: Редзюк Т.Ю.